

De behandeling hiervan levert inderdaad geen bijzondere moeilijkheden op en daaruit is het te verklaren dat in enkele landen deze bij de schooltandverzorging tot de taak en de bevoegdheid van de dental hygienists behoort.

Het komt mij voor, dat de redactionele zin, die ik mij veroorloofd heb te cursiveren, met de volstrekt ontmoedigende strekking van het op mijn destijds gestelde vraag gegeven antwoord tegenpraak toont. Indien de instelling van hulptandartsen ook naar het deskundige oordeel van de redactie van het *Tijdschrift van Tandheelkunde* een einde zou kunnen maken aan de tandheelkundige verwaarlozing van een zo belangrijke bevolkingsgroep als de schooljeugd, dan lijkt mij het onderwerp belangrijk genoeg om het van sociaal-geneeskundig gezichtspunt uit in studie te nemen.

J. J. VAN LOGHEM

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zo nodig enige bekorting aan te brengen

LUES TE PLATTELANDE

In zijn artikel: „Enige gegevens over het voorkomen en de verspreiding van lues in het Noorden van Nederland en in het bijzonder in de provincie Groningen”, *N. T. v. G.*, 92, I, 6, blz. 410, constateert H. D. GROEN niet alleen een toeneming van het aantal gevallen in vergelijking met de jaren 1931 en 1932, maar tevens een belangrijke verschuiving van de luesfrequentie van de stad (Groningen) naar het platteland.

Node mis ik bij deze gedachtengang een veronderstelling omtrent een mogelijke invloed van onderduikers, „voedselhalers” uit onze grote steden, en vluchtelingen uit de Duitse industriesteden. Zeker had toch in genoemd artikel gememoreerd moeten worden, dat de samenstelling van de plattelandsbevolking tijdens de laatste winters van de Duitse bezetting daardoor wel enigszins anders is geweest dan tijdens de vooroorlogse jaren, die ter vergelijking worden genomen.

Apeldoorn, 22 Februari 1948

J. VAN ETINGEN

KAN VENTIELWERKING EMPHYSEMA PULMONUM VEROORZAKEN?

In het artikel van collega R. P. BRILMAN (*N. T. v. G.*, 21 Febr. 1948) lees ik, dat door de bronchiëctasieën afsluitingen kunnen ontstaan, waarvan een ventielwerking het gevolg was; dat hierdoor in de alveoli een overdruk zou ontstaan, die de tussenschotten (alveolen-wanden) tot verdwijnen zou brengen, waardoor het emphyseem zou ontstaan.

Dit lijkt me erg onwaarschijnlijk, want voor het ontstaan van blijvend pathologisch-anatomisch emphyseem is niet alleen overdruk in de alveolen nodig, maar ook rekking en uitzetting der longblaasjes boven de elasticiteitsgrens (acuut of chronisch). Aan het eind van het inspirium kan in de longblaasjes ten hoogste één atmosfeer druk heersen, of de lucht nu normaal of door een vernauwing in de bronchi passeert. Bij de nu volgende uitademing zullen de longblaasjes zich krachtens hun eigen elasticiteit verkleinen, ook in geval de alveolaire lucht door een afsluiting verhinderd wordt te ontwijken. Wel zullen in dit geval de longblaasjes niet geheel kunnen samenvallen en zal er een overdruk in de longblaasjes ontstaan tot een druk, die gelijk is aan de elastische kracht der zich samentrekkende alveolen. Van een overmatige rek-

king der alveoluswanden als noodzakelijke voorwaarde voor het ontstaan van emphyseem is hierbij geen sprake. Bij de nu volgende inademing, waarbij het ventiel weer geopend is, kan, indien al lucht naar binnen gezogen wordt, dit weer slechts geschieden tot maximaal één atmosfeer alveolaire druk aan het eind van het inspirium.

Een progressieve drukverhoging is m.i. mechanisch-dynamisch niet denkbaar. Bij diepe, geforceerde inademing en algemeen belemmerd exspirium, chronische hoest, asthma bronchiale enz. zijn er geheel andere verhoudingen, die wel degelijk emphyseem (inspiratoir, resp. expiratoir) kunnen veroorzaken. Ook bij sterke vernauwing, resp. ventielwerking in larynx en trachea, waarin beide longen geheel betrokken zijn, zijn de verhoudingen anders. Een uitvoerige, zeer critische uiteenzetting hiervan vindt men in TENDELOO's *Studien über die Ursachen der Lungenkrankheiten*.

Het complementair emphyseem in longblaasjes, grenzende aan door afgesloten bronchioli atelectatische longgedeelten, heeft een aparte genese, die met ventielwerking en overdruk in longblaasjes niets uitstaande heeft.

St. Oedenrode, 22 Februari 1948

L. ALKEMADE

BULLEUS EMPHYSEEM

Naar aanleiding van het artikel van collega R. P. BRILMAN in het *Ned. Tijdschrift van Geneeskunde* van 21 Februari jl. op blz. 576, zou ik graag de volgende opmerking willen maken. Collega BRILMAN haalt naar mijn mening twee dingen door elkaar.

Hij beschrijft twee gevallen van bulleus emphyseem en deze diagnose lijkt mij juist. Maar dit is geheel iets anders dan het progressieve bilaterale bulleuze emphyseem, dat hij aanhaalt. Noch van progressie, noch van bilaterale zetel is bij zijn gevallen iets te zien. De ondertitel „Vanishing lung” is dus niet juist. Hij beschrijft twee gevallen met bulleus emphyseem, maar niet twee gevallen van „Vanishing lung”.

Emphyseemblazen komt men door allerlei oorzaken vaak tegen, wanneer men veel thoraxphoto's ziet. De „Vanishing lung” is echter iets anders.

Groningen, 23 Februari 1948

L. MEYLER

BEHOEFTE AAN RUBEOLA-SERUM

Naar aanleiding van de oproep van de Gemeentelijke Geneeskundige Dienst voor het verzamelen van rubeola-serum, dat niet gemakkelijk in de vereiste hoeveelheid zal kunnen worden verzameld, zou ik het denkbeeld willen opperen, of het niet aanbeveling verdient, gezonde vrijwilligers een rubeola-injectie te doen ondergaan onder toezicht van de bloedtransfusiedienst en met inachtneming van alle maatregelen, die verspreiding van de ziekte kunnen voorkómen.

Amsterdam, 28 Februari 1948

H. FERIZ

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — HET VIJFDE INTERNATIONALE CONGRES VOOR GESCHIEDENIS DER NATUURWETENSCHAPPEN. Op initiatief van de internationale academie voor de geschiedenis der natuurwetenschappen werd van 30 September tot 6 October 1947 te Lausanne een internationaal congres gehouden, onder voorzitterschap van prof. A. REYMOND. Uit het verslag in de *Rivista di Storia delle Scienze mediche e naturali* (252, 1947) blijkt niet, dat Nederlanders aan het congres hebben deelgenomen.